

Často kladené otázky k poskytovaniu dotácií na stravu

1. Je možné poberať daňový bonus na dieťa, ak bude dieťaťu poskytovaná dotácia na stravu?

Novela zákona o dotáciách účinná od 01.05.2023 zmenila kategórie oprávnených detí, t.j. od 01.05.2023 sa už neprihliada na to, či je rodič dieťaťa poberateľom daňového bonusu na dieťa. To znamená, že dieťaťu môže byť od 01.05.2023 poskytovaná dotácia na stravu aj v prípade, že naň rodič poberá daňový bonus.

2. Je poskytnutie dotácie na stravu podmienené hranicou príjmu domácnosti?

Novela zákona o dotáciách účinná od 01.05.2023 a od 01.09.2023 zmenila kategórie oprávnených detí tak že, podmienkou na poskytnutie dotácie na stravu pre deti, ktoré navštevujú *príslušné vzdelávacie programy a ročníky SŠ, všetky ročníky ZŠ a posledný ročník MŠ* je len podanie žiadosti zo strany rodiča o poskytnutie dotácie na stravu, ktorú rodič predkladá zariadeniu školského stravovania, t.j. príjem domácnosti v prípade týchto detí nemá vplyv na poskytnutie dotácie na stravu na dieťa.

Príjem domácnosti na účely poskytnutia dotácie na stravu sa posudzuje v prípade **domácnosti mladších detí v MŠ** (deti v MŠ okrem posledného ročníka MŠ). V prípade týchto mladších detí v MŠ, rodič predkladá na úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) formulár na posúdenie príjmu domácnosti za účelom posúdenia, či predmetná domácnosť má príjem najviac vo výške životného minima.

3. Dostane dieťa v SŠ, v ZŠ a v poslednom ročníku MŠ dotáciu automaticky?

Nie, v zmysle zákona o dotáciách v prípade detí navštevujúcich *príslušné vzdelávacie programy a ročníky SŠ, všetky ročníky ZŠ a posledný ročník MŠ*, je možné dotáciu na stravu poskytnúť len, ak bude splnená zákonná podmienka, že rodič dieťaťa alebo fyzická osoba, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti rozhodnutím súdu (ďalej spolu len „rodič“) písomne požiada o dotáciu na svoje dieťa zriaďovateľa školy prostredníctvom zariadenia školského stravovania. Rodič dieťaťa žiada o poskytnutie dotácie na stravu každoročne, pred začiatkom nového školského roka v termíne stanovenom zriaďovateľom školy. Bližšie informácie k spôsobu predloženia žiadosti rodiča o poskytnutie dotácie na stravu a termínu, do kedy má rodič o dotáciu na stravu požiadať poskytne rodičom zariadenie školského stravovania. Termíny na predloženie podkladov k poskytnutiu dotácie (napr. žiadosti rodičov) si zriaďovateľ stanovuje tak, aby najneskôr do 10. augusta príslušného kalendárneho roka predložil podklady k poskytnutiu dotácie na stravu na úrad.

4. Ako rodič dieťaťa mám záujem o poskytnutie dotácie na stravu na svoje dieťa, mám o dotáciu požiadať úrad?

Nie, podklady k poskytnutiu dotácie na stravu na úrad predkladá škola alebo zriaďovateľ školy, na základe podkladov predložených zo strany rodičov detí. Rodič v súvislosti s poskytnutím dotácie na stravu má však nasledovné povinnosti:

- v prípade detí v príslušných vzdelávacích programoch a ročníkoch SŠ, v ZŠ a poslednom ročníku MŠ rodič požiada o poskytnutie dotácie na stravu prostredníctvom zariadenia školského stravovania (školská jedáleň), ktoré ho v tejto veci osloví a určí termín a spôsob, ako má rodič prejaviť záujem o poskytnutie tejto dotácie,

- v prípade mladších detí v MŠ (okrem posledného ročníka MŠ) rodič predkladá na úrad formulár na posúdenie príjmu domácnosti alebo informuje zriaďovateľa, že domácnosti sa poskytuje pomoc v hmotnej núdzi.

5. Žiadosť rodiča musí byť predložená v písomnej forme prostredníctvom „návratky“ alebo je možné záujem o poskytnutie dotácie na stravu na dieťa vyjadriť aj elektronicky, napr. prostredníctvom Edupage alebo v zápisnom lístku na stravovanie dieťaťa?

Návratka bola pripravená ústredím len ako odporúčaný vzor, resp. pomôcka pre zriaďovateľov. Pod písomnou žiadosťou je možné chápať požiadanie v listinnej aj v elektronickej forme. Je na rozhodnutí zriaďovateľa školy, akú formu prejavenia záujmu o poskytnutie dotácie na stravu na dieťa použije (napr. v zápisnom lístku na stravovanie alebo na samostatnom tlačive, pričom môže ísť o písomnú alebo elektronickú formu, napr. prostredníctvom Edupage), avšak zriaďovateľ školy musí mať jednoznačne preukázané, že rodič dieťaťa podľa § 4 ods. 3 písm. a) zákona o dotáciách požiadal o poskytnutie dotácie na stravu a zároveň zriaďovateľ musí zabezpečiť, aby tieto údaje (vyjadrenie rodiča) zostali uschované, pre účely následného overenia oprávnenosti detí na poskytnutie dotácie na stravu.

6. Čo je možné považovať za predprimárne vzdelávanie a je možné poskytnúť dotáciu na stravu aj na dieťa, ktoré od septembra 2023 nenastúpi do prvého ročníka ZŠ, ale bude opakovane navštevovať posledný ročník MŠ?

Dotáciu na stravu na základe žiadosti rodiča o poskytnutie dotácie je možné poskytnúť deťom, ktoré navštevujú posledný ročník MŠ a sú zaradené na povinné predprimárne vzdelávanie. Zodpovednosť za správnosť zaradenia dieťaťa na predprimárne vzdelávanie v zmysle zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „školský zákon“) je v kompetencii riaditeľa MŠ. S účinnosťou od 01.09.2023 v zmysle školského zákona povinné predprimárne vzdelávanie môžu plniť len deti, ktoré dovŕšia 5 rokov veku do 31. augusta, ktorý predchádza začiatku školského roka, od ktorého bude dieťa plniť povinnú školskú dochádzku v ZŠ.

Dotáciu na stravu je možné poskytnúť, ak rodič požiadal o poskytnutie dotácie na stravu, a to bez ohľadu na to, či nasledujúci školský rok dieťa nastúpi resp. nenastúpi do prvého ročníka ZŠ alebo opakovane navštevuje posledný ročník MŠ.

7. Je možné poskytnúť dotáciu na stravu aj na predškolákov v zariadeniach predprimárneho vzdelávania, ktoré nie sú zaradené v sieti škôl a školských zariadení?

Áno, ak dieťa navštevuje zariadenie predprimárneho vzdelávania, ktoré je vedené v registri zariadení predprimárneho vzdelávania podľa §161l ods. 2 školského zákona a v ktorom si dieťa plní povinné predprimárne vzdelávanie rovnako ako v materskej škole, ktorá je zaradená v sieti škôl a školských zariadení, je možné na takéto dieťa poskytnúť dotáciu na stravu.

8. Môže o dotáciu na stravu na deti požiadať aj súkromná MŠ, ZŠ alebo SŠ?

Áno, žiadateľom o poskytnutie dotácie môže byť aj súkromná škola alebo cirkevná škola za splnenia podmienky, že je právnickou osobou, ktorá je zaradená v sieti škôl a školských zariadení SR a ktorá má oprávnenie uskutočňovať výchovu a vzdelávanie podľa školského zákona. Zároveň o dotáciu na stravu na dieťa môže požiadať aj špeciálna základná škola, nakoľko v zmysle zákona o dotáciách, je dotáciu na stravu možné poskytnúť dieťaťu, ktoré sa zúčastní vyučovania na základnej škole a odoberie stravu.

9. **Je nevyhnutné predkladať zoznamy oprávnených detí podľa § 4 ods. 3 písm. a) zákona o dotáciách? Nestačí uviesť počet oprávnených detí, nakoľko spracovanie takýchto zoznamov, vzhľadom na veľký počet detí je administratívne náročné?**

Nakoľko v zmysle § 4 ods. 8 zákona o dotáciách, sa dotácia na stravu poskytuje len na dieťa uvedené v zoznamoch oprávnených detí, k poskytnutiu dotácie je nevyhnutné zo strany zriaďovateľa predložiť úradu zoznamy oprávnených detí podľa § 4 ods. 3 písm. a) zákona o dotáciách. Vzhľadom na rozdielne výšky sumy dotácie na stravu, zriaďovateľ uvádza deti na samostatných zoznamoch podľa stupňa vzdelávania, pričom deti z Ukrajiny sú predkladané na samostatných zoznamoch. V tejto súvislosti však uvádzame, že ak zriaďovateľ má deti evidované v systéme, ktorého výstupom je napr. formát excel, ak bude zo strany zriaďovateľa dodržaná štruktúra zoznamu (označenie zoznamu - hlavička zoznamu s uvedením ustanovenia § 4 ods. 3 písm. a) zákona o dotáciách a stupňa vzdelávania, počet detí, ich menný zoznam, podpis, zriaďovateľa, atď.) je možné zoznamy oprávnených detí predkladať aj vo formáte excel a nie je ich potrebné prepisovať do formátu word, zaslaného ústredím zriaďovateľom.

10. **V prípade využitia vyjadrenia sa rodičov elektronicky prostredníctvom Edupage je potrebné vyjadrenia rodičov vytlačiť alebo je postačujúce tieto údaje uchovávať v elektronickej forme? Je tieto žiadosti potrebné uchovávať u zriaďovateľa alebo na jednotlivých školách alebo v školských jedálňach?**

Za správnosť predložených zoznamov oprávnených detí, ktoré zriaďovateľ vypracuje na základe vyjadrení sa rodičov zodpovedá zriaďovateľ. Je na rozhodnutí zriaďovateľa, či výstupy z Edupage bude uchovávať v elektronickej alebo v písomnej forme, resp. či návratky alebo výstupy z Edupage bude uchovávať u seba, resp. na jednotlivých školách alebo v zariadeniach školského stravovania.

Zo strany zriaďovateľa je však potrebné zabezpečiť, aby v zoznamoch oprávnených detí podľa § 4 ods. 3 písm. a) zákona o dotáciách boli uvedené len deti, pri ktorých môže jednoznačne preukázať, že rodič požiadal o poskytnutie dotácie na stravu, pričom je potrebné zabezpečiť, aby tieto žiadosti boli dôsledne uchované, pre účely preverenia oprávnenosti detí uvedených v zoznamoch, v prípade následných kontrol a auditov poskytnutia dotácie na stravu.

11. **Ak zriaďovateľ nemá splnené podmienky podľa zákona o rozpočtových pravidlách (napr. z dôvodu, že má evidované nedoplatky na sociálnom alebo zdravotnom poistení), je postačujúce predložiť na splnenie tejto podmienky úradu splátkový kalendár, uzatvorený s príslušnou inštitúciou o úhrade tohto nedoplatku?**

V zmysle § 8a zákona o rozpočtových pravidlách, dotáciu na stravu je možné poskytnúť žiadateľovi za podmienky, ak nemá evidované nedoplatky, napr. na sociálnom alebo zdravotnom poistení, t.j. splátkový kalendár nie je dostatočným podkladom preukazujúcim splnenie podmienky podľa § 8a zákona o rozpočtových pravidlách. S cieľom poskytnúť deťom dotáciu na stravu aj v prípade nesplnenia podmienok zo strany zriaďovateľa školy alebo obce, je v ustanovení § 4 ods. 4 zákona o dotáciách upravená možnosť podať žiadosť zo strany školy ako právnickej osoby, ktorú navštevujú oprávnené deti, a na to základe písomnej dohody so zriaďovateľom alebo s obcou, pričom takáto dohoda obsahuje aj dôvod, pre ktorý zriaďovateľ alebo obec nemôže žiadať o dotáciu na stravu.

12. **Deti, ktoré potrebujú osobitné stravovanie a školská jedáleň im ho nevie zabezpečiť, musia mať v potvrdení od lekára uvedený typ diéty alebo stačí len všeobecné potvrdenie lekára, že potrebujú osobitné stravovanie?**

Diétne stravovanie sa poskytuje na základe lekárskeho potvrdenia ošetrujúceho lekára – špecialistu (napr. gastroenterológ, diabetológ, imunológ, alergológ a pod.) alebo lekára so

špecializáciou v špecializačnom odbore pediatria, v ktorom je jednoznačne potvrdené, že zdravotný stav dieťaťa a jeho diagnóza si vyžaduje diétne stravovanie, pričom toto potvrdenie by malo obsahovať aj vyžadovaný typ diéty vo vzťahu k zdravotnému stavu dieťaťa. V tejto súvislosti uvádzame, že stanovenie typu diéty je rozhodujúce pre posúdenie možnosti vyplatenia dotácie na stravu rodičovi, nakoľko až na základe uvedeného je možné posúdiť, či zo strany zariadenia školského stravovania je možné diétne jedlo dieťaťu zabezpečiť alebo nie.

13. Ak zariadenie školského stravovania pripraví stravu v nižšej sume ako je poskytnutá dotácia na dieťa je možné tento rozdiel použiť na úhradu nákladov v školskej jedálni, napr. na úhradu energií?

Dotácia na stravu poskytuje v sumách stanovených zákonom o dotáciách za každý deň, v ktorom sa dieťa zúčastnilo výchovno-vzdelávacej činnosti v MŠ alebo vyučovania v ZŠ/SŠ a odobralo stravu, a to aj v prípade ak zariadenie školského stravovania pripraví stravu v nižšej sume. V zmysle zákona o dotáciách je dotácia na stravu určená na zabezpečenie obeda alebo iného jedla pre dieťa v škole a ak zariadenie školského stravovania pripraví stravu v nižšej sume ako je výška dotácie, uvedený rozdiel by mal byť prioritne použitý na skvalitnenie jedla, rozšírenie jedla o doplnkové jedlo (napr. ovocie k obedu, desiata).

S cieľom skvalitnenia kultúry stravovania v zariadení školského stravovania, môže byť následne tento rozdiel použitý aj na úhradu ďalších nákladov spojených s prípravou a poskytovaním stravy deťom a zabezpečením prevádzky zariadenia školského stravovania.

Pri dodržaní vyššie uvedeného účelu poskytnutia dotácie na stravu, je na posúdení zriaďovateľa školy, ako a kedy tento rozdiel použije, pričom uvádzame, že podmienky poskytovania stravovania v zariadení školského stravovania si upravuje zriaďovateľ školy (napr. vydaním všeobecne záväzného nariadenia) alebo priamo škola v rámci svojich interných predpisov alebo poriadkov.

14. Vyplatí sa v prípade individuálneho vzdelávania dotácia na stravu priamo rodičovi na bankový účet, keďže sa dieťa učí a stravuje doma?

V zmysle zákona o dotáciách podmienkou na poskytnutie dotácie na stravu, okrem účasti dieťaťa na vyučovaní, v tomto prípade bez pravidelnej účasti na vzdelávaní, je aj odobratie stravy. Zákon o dotáciách možnosť neodobrania stravy v zariadení školského stravovania upravuje len v prípade, ak zriaďovateľ školy nevie zabezpečiť diétne jedlo dieťaťu, u ktorého podľa posúdenia ošetrojúceho lekára zdravotný stav vyžaduje osobitné stravovanie a len v tomto prípade upravuje možnosť výplaty dotácie na stravu priamo rodičovi dieťaťa. To znamená, že v prípade individuálneho vzdelávania v ZŠ alebo v poslednom ročníku MŠ, nie je možné vyplatiť dotáciu na stravu rodičovi dieťaťa.

V nadväznosti na uvedené, nakoľko v prípade detí, ktoré majú individuálne vzdelávanie platí, že dotáciu na stravu je možné poskytnúť len v prípade, ak obed pre dieťa bude odobratý v školskej jedálni, škola, ktorá má žiakov na individuálnom vzdelávaní tieto deti zaradiť na základe žiadosti rodiča o dotáciu na stravu a zápisného lístku na stravovanie do zoznamu stravníkov a rodič dieťaťa bude pre dieťa obed odoberať v školskej jedálni.

15. Musí dieťa, na ktoré je poskytnutá dotácia na stravu, ktoré má individuálne vzdelávanie, skonzumovať obed v školskej jedálni?

Zákon o dotáciách neupravuje spôsob odobratia stravy a vzhľadom na skutočnosť, že individuálne vzdelávanie sa povoľuje najmä v prípadoch, ak žiakovi školy jeho zdravotný stav neumožňuje účasť na vzdelávaní v škole, je možné, aby v zariadení školského stravovania stravu pre dieťa odobral aj rodič dieťaťa, resp. ním poverená osoba. Je v kompetencii

zriaďovateľa a zariadenia školského stravovania, po dohode s rodičom dieťaťa, akým spôsobom bude zabezpečovať výdaj stravy pre deti, ktorým na základe rozhodnutia riaditeľa školy bolo povolené individuálne vzdelávanie.

16. V prípade, že škola, v ktorej je home školák prijatý na vzdelávanie nie je v mieste bydliska žiaka, je možné, aby dieťa odobralo stravu v zariadení školského stravovania v inej škole, ktorá je pre rodiča z pohľadu vzdialenosti dostupnejšia?

V zmysle zákona o dotáciách, o poskytnutie dotácie na stravu na dieťa žiada zriaďovateľ kmeňovej školy, na ktorú bolo dieťa prijaté a v ktorej si plní povinnú školskú dochádzku. Pri poskytovaní dotácie na stravu je dôležité splnenie dvoch základných podmienok, a to, že dieťa sa v ten deň zúčastní vyučovania a odoberie stravu. V zmysle školskej legislatívy je individuálna forma vzdelávania na rovnocennej úrovni ako vyučovanie v základnej škole. Zákon o dotáciách neurčuje podmienky, ktoré sa týkajú miesta alebo formy zabezpečenia stravovania dieťaťa zriaďovateľom školského zariadenia. Z uvedeného vyplýva, že na dieťa je možné poskytnúť dotáciu na stravu aj v prípade, že si plní povinnú školskú dochádzku formou „domáceho vzdelávania“ v súlade so školskou legislatívou, napr. z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia dieťaťa a stravovanie mu škola, ktorej je dieťa žiakom zabezpečí u iného zriaďovateľa školského stravovania.

Vzhľadom na uvedené je možné, aby zriaďovateľ kmeňovej školy, ktorá žiada o dotáciu na stravu na dieťa, si zmluvne zabezpečil, že zariadenie školského stravovania inej školy, tomuto dieťaťu poskytne odobratie obeda v blízkosti jeho bydliska. V tejto súvislosti upozorňujeme, že rodič dieťaťa nemôže sám oslovovať zariadenia školského stravovania mimo svojej kmeňovej školy, v tejto veci je potrebné zo strany rodiča osloviť kmeňovú školu. Je v kompetencii zriaďovateľa kmeňovej školy sa rozhodnúť, či umožní odobratie stravy detí s individuálnym vzdelávaním v zariadení školského stravovania v inej škole v blízkosti miesta bydliska dieťaťa. V tejto súvislosti však uvádzame, že za čerpanie poskytnutej dotácie na stravu je zodpovedný zriaďovateľ kmeňovej školy, ktorý žiada o poskytnutie dotácie na dieťa, dotácia na dieťa sa poskytne zriaďovateľovi kmeňovej školy, ktorý je povinný v súvislosti s čerpaním dotácie na stravu evidovať počet odobratých obedov, účasť dieťaťa na vzdelávaní a tak zabezpečiť účelné a hospodárne vynakladanie verejných prostriedkov, ktoré sú mu poskytnuté ako dotácia na stravu.

Ak zriaďovateľ kmeňovej školy zmluvne zabezpečí odobratie obeda v školskej jedálni inej školy, je potrebné v písomnej dohode detailne upraviť presuny finančných prostriedkov poskytnutých zriaďovateľovi kmeňovej školy na stravu dieťaťa (ich poskytnutie školskej jedálni a následné vrátenie týchto prostriedkov zriaďovateľovi v prípade DPN dieťaťa, ak neodoberie obed), vzájomné poskytovanie informácií o počte odobratých obedov, účasti dieťaťa na vyučovaní a pod. tak, aby mal zriaďovateľ kmeňovej školy k dispozícii všetky potrebné podklady pre zúčtovanie dotácie na stravu za rozpočtový rok.

Vo vzťahu k úradu práce, je za čerpanie dotácie na stravu zodpovedný zriaďovateľ kmeňovej školy, rozhodnutia o povolení individuálneho vzdelávania a ani dohodu medzi zriaďovateľom kmeňovej školy a iným stravovacím zariadením ako je vlastná školská jedáleň, nie je potrebné úradu práce k poskytnutiu dotácie na stravu predkladať, avšak tieto podklady je potrebné dôsledne archivovať pre účely následných kontrol a auditov poskytnutej dotácie na stravu.